

ОСОБААДОШИ МАРДУМ

Нашрияи Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

№ 96 (4679)

ҶУМЪА, 28 ИЮЛИ СОЛИ 2023

Аз 1 январӣ соли 1991 ҷом мешавад

Дар шароити давлати демократӣ ва ҳуқуқбунёд, ки кишвари мо низ роҳи бунёди онро пеш гирифтааст, таъмини рушди устувори соҳаҳои ҳаёти ҷомеаю бидуни ба вучуд овардани заминаи мукаммалӣ қонунгузорӣ тасаввур кардан номукин аст. Ин нукта ҳанӯз дар Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон 25-уми апрели соли 2008 чунин баён ёфта буд: «Рушди устувори сиёсӣ ва иқтисодӣ ва иҷтимоӣ фарҳангии кишвар аз заминаҳои мустаҳкамӣ меъёри ҳуқуқӣ вобаста аст».

Дар ҳақиқат, рушди инкишофи устувори ҳар як соҳаи ҳаёти ҷомеаю, маҳз аз рушди инкишофи устувори қонунгузории он муайян намудан мумкин аст. Бо ин мақсад дар «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030», ки бо Қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми декабри соли 2016 таҳти №836 тасдиқ гардидааст, яке аз омилҳои боздорандаи пешрашти соҳаи маориф барои таъшиқи муҳити рақобатнок дар соҳаи маориф маҳз таҳмилӣ наёфтани заминаи меъёрӣ, ҳуқуқӣ унвон гардидааст. Аз ин нигоҳ, барои рушди инкишофи устувори ҳар як соҳа, хусусан соҳаи маориф, ки соҳаи ниҳоят муҳим ва сарнависhtëсои ҳаёти ҷомеа, омилӣ муайянкунандаи рушди иқтисодӣ иҷтимоӣ мебошад, нахуст бояд, номгӯи мушкилоти қонунгузории соҳаи маориф ва сабабу омилҳои ба пайдоиши мушкилоти он мусоидаткунанда, ҳамзамон ҷустуҷӯи роҳҳои ислоҳи онҳо муайян ва пешниҳод карда шавад.

Таҷриба нишон медиҳад, ки ҳарчанд ҳоло дар соҳаи маориф даҳ қонуни мукаммал ва як зумра санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ дахлдор қабул ва мавриди амал қарор дода шуда бошад ҳам, вале ҳанӯз ҳам муносибатҳои ҳуқуқӣ соҳаи маориф ба мушкилоти ғуноғуни танзими ҳуқуқӣ рӯ ба рӯ аст. Зимнан, бояд дар назар дошт, ки зиёд гаридани қонунҳо ва санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ зерқонунӣ дар соҳаи маориф айни ҳол яке аз мушкилоти бахшнок ва ҳалталаби қонунгузории соҳа мебошад, ки он дар навбати хеш ба пайдоиши як зумра мушкилоти дигар, хусусан яке аз мушкилоти намоён ва бунёдӣ, муҳлифат, номутобиқатӣ ва холиғӣ, инчунин тақрибӣ дар матни қонунгузорӣ, сабаб гардидааст. Аҳамияти мушкилоти мазкурро дар назар дошта, он ба сифати яке аз омилҳои зарурати қабули «Консепсияи сиёсати ҳуқуқӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018

«Бунёди миллат аз маориф оғоз меёбад ва ғамхорӣ нисбат ба соҳаи маориф - сармоягузори барои рушди неруи инсонӣ ва ояндаи ободи давлат ва Ватан мебошад».

(Аз Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 21-уми декабри соли 2021)

-2028», ки бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 6-уми феврари соли 2018 таҳти №1005 тасдиқ шудааст, таҳти унвони «пешгири ва бартарфар намудани

МУШКИЛОТ ВА ДУРНАМОИ РУШДИ ҚОНУНГУЗОРИИ СОҲАИ МАОРИФ

ихтилофот, номутобиқатӣ, нуқсонҳо, тақрибӣ дар қонунҳо ва ҳориҷ кардани меъёрҳои ҳуқуқӣ моҳияташонро гумкардаю камсамар» мустаҳкам карда шудааст. Дар таҳқиқоти илмӣ ва омивӣ дар баробари дигар мушкилоти қонунгузории маориф, инчунин оид ба тақрибӣ мафҳумҳо, коста будани мазмунӣ онҳо ва муҳлифати байни онҳо, инчунин номукаммал будани мафҳумҳои расмӣ дар қонун дар бораи маориф низ ишора шудааст. Мушкилоти дигари қонунгузории соҳаи маориф, ки нисбат ба он дар таҳқиқоти илмӣ низ ишора рафтааст, ба услуби расмӣ забони давлатӣ қавобӯгӣ набудани калимаю ибора ва истилоҳоти дар матни оид истифодагардида мебошад. Дар баробари номгӯи мушкилоти зикршуда, ба назари мо, маҳз падидаи зиёд будани қонунҳо ва санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ зерқонунӣ соҳаи маориф ба пайдоиши мушкилоти дигар, мамониат намудан барои сари вақт ба талаботи замони муосир мубоқи сохтани муқаррароти қонунгузорӣ, ки тавассути ворид намудани тағйир

иловаҳо ба қонунгузорӣ имконпазир аст, низ сабаб гардидааст. Ба андешаи мо, сарчашмаи асосии пайдоиши мушкилоти зикршудаи қонунгузории соҳаи маориф маҳз зиёд гаридани шумораи санадҳои маориф ҳуқуқӣ соҳа мебошад, ки он як зумра мушкилоти дигарро ба бор оварда, дар навбати худ ба ҳоло ҳам камсамар гардидаи қарбани таъбиқи ислоҳоти соҳаи маориф ҳамчун соҳаи афзалиятнок ва стратегӣ мамлакат боис шудааст. Аз ин рӯ, зарур аст, ки барои аз байн бардоштани номутобиқатӣ ва холиғӣ, инчунин тақрибӣ дар қонунгузорӣ таваҷҷуҳ зоҳир гардида, таъкид шудааст, ки самтҳои таъмили қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти васеъ гаридани доираи муносибатҳои ҷамъияти моҳиятан ҳаммонанд, ки бо қонунҳо танзим меёбанд, бояд дар оянда тадриҷан кодификация карда шавад, зеро дар шароити аз ҳад зиёд шудани қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ зерқонунӣ барои танзими муносибатҳои ҷамъияти дар баъзе соҳаҳо кодификация хеле муҳим мебошад. Ба

батҳои минбаъдаи соҳаи маориф бидуни гузаронидани ислоҳоти қонунгузории соҳа, ки чунин ислоҳот аз қабули қонуни нав ва ворид намудани тағйир иловаҳо ба қонунҳои амалкунанда иборат аст, мушкил ва ғайримикон дониста шудааст. Дар «Консепсияи сиёсати ҳуқуқӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018-2028» ба мушкилоти зиёд гаридани қонунҳо ва санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ дар соҳаҳои ғуноғуни ҳаёти ҷамъияти ва дар ин замина пайдоиши мушкилоти муҳлифат, номутобиқатӣ ва холиғӣ, инчунин тақрибӣ дар қонунгузорӣ таваҷҷуҳ зоҳир гардида, таъкид шудааст, ки самтҳои таъмили қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти васеъ гаридани доираи муносибатҳои ҷамъияти моҳиятан ҳаммонанд, ки бо қонунҳо танзим меёбанд, бояд дар оянда тадриҷан кодификация карда шавад, зеро дар шароити аз ҳад зиёд шудани қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ зерқонунӣ барои танзими муносибатҳои ҷамъияти дар баъзе соҳаҳо кодификация хеле муҳим мебошад. Ба

Бинобар тараққиёти илму техника, пешрафти ҳаёти ҷомеа, дигаргунҳои кулли ҳаёти ҷомеа, ташаккули муносибатҳои нави ҳаёти ҷамъияти, танзими ҳуқуқӣ муносибатҳои ҷамъияти дар соҳаи маориф дар доираи қонунҳо ва санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ зерқонунӣ амалкунанда мушкил гардида, онҳо ба танзими ҳуқуқӣ боз ҳам муҳтарам дар шакли кодификация дар намуди қабули Кодекси маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ниёз пайдо кардида. Танзими ҳуқуқӣ саривақти кодификацияи муносибатҳои ҷамъияти дар соҳаи маориф, хусусан дар намуди Кодекси маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон иқдоми ниҳоят муҳим ва зарурӣ буда, барои ба талаботи замони муосир мубоқи гардидаи қонунгузории соҳаи маориф ва ҳифзи боз ҳам муносибати манфиатҳои давлатию ҷамъияти дар шароити ғуноғуни ҷаҳони муосир ҳамчун соҳаи афзалиятнокӣ ҷомеа, инчунин барои боз ҳам муҳтарам ва ба марҳилаи ҳамчун соҳаи ҳуқуқӣ комплекси ташаккул ёфтани ҳуқуқӣ таҳсилот дар низоми ҳуқуқӣ кишварамон мусоидат хоҳад кард.

Ҳамина тавр, таҳия ва қабули санади кодификацияи дар намуди кодекси маориф ба назари мо амри ниҳоят муҳим ва зарурӣ аст. Он барои ғуноғуни ва ҳаматарафа танзим намудани муносибатҳои муҳими соҳаи маориф ва қидаҳои рафтори иштирокчиёни муносибатҳои мазкур мусоидат намуда, қабули шумораи зиёди санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ соҳаи маорифро ҳамчун мушкилоти асосии ҳалталаби қонунгузории соҳа ва дигар мушкилоти дар ҳама замина ба вуҷуд овардани сифати мазмун ва моҳияти санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ соҳаи маориф мегардад. Барои сари вақт ба талаботи замони муосир мубоқи намудани меъёрҳои ҳуқуқӣ соҳаи маориф ҳамчун санади маҷмӯи имкони ворид намудани тағйир иловаҳо қарор оварда, барои ташаккул ва инкишофи ҳуқуқӣ таҳсилот ҳамчун соҳаи ҳуқуқӣ комплекси дар низоми ҳуқуқӣ кишварамон заминаи ҳуқуқӣ ба вучуд меорад. Дарвоқеъ, он барои ба як низоми мантақавӣ муносибатҳои соҳаи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон шароит муҳайфӣ менамояд.

Сиёвуш АБДУРАҲИМОВ,
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ

МАҶЛИСИ ҲУКУМАТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

28 - уми июли соли 2023 таҳти раёсати Сарвазирӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон Қоҳир Расулзода маҷлиси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид.

Дар қорӣ он лоиҳаҳои якҷанд қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ворид намудани тағйирот ба Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Оид ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ворид намудани тағйир ба Кодекси оилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Дар бораи лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба ворид намудани иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳифзи ҳуқуқҳои кӯдак», «Дар бораи лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба ворид намудани тағйир илова ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи муруҷиати ҳуқуқӣ муҳими гардида, барои баррасӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ирсол шуданд.

Ҳамчунин пешниҳоди хулосаҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи пешниҳоди хулосаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ворид намудани тағйир иловаҳо ба Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Дар бораи пешниҳоди хулосаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ворид намудани иловаҳо ба Кодекси муруҷиати ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Дар бораи пешниҳоди хулосаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба лоиҳаи Қо

нуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба ворид намудани тағйироту иловаҳо ба Кодекси тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Дар бораи пешниҳоди хулосаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ворид намудани тағйир иловаҳо ба Кодекси шаҳрсозии Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Дар бораи пешниҳоди хулосаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба ворид намудани тағйир иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи пешниҳоди хулосаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба ворид намудани тағйир иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи вазъи ҳуқуқӣ хизматчиёни ҳарбӣ», «Дар бораи пешниҳоди хулосаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ворид намудани тағйир иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Дар бораи пешниҳоди хулосаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Оид ба ворид намудани тағйир иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ» баъди муҳими барои баррасӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ирсол гардид.

Инчунин масъалаҳо «Дар хусуси лоиҳаи ёддоштҳои табудулӣ байни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Чолон оид ба «Лоиҳаи пешниҳоди бурсияҳои таҳсилӣ барои рушди захираҳои инсонӣ»,

«Дар хусуси лоиҳаи Протоколи музокирот байни Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Агентии Корея оид ба ҳамкории байналмилалӣ барои марҳилаи 2-юми лоиҳаи сохтмони шабакаҳои барқӣ дар Роғонти Тоҷикистон» ва «Дар бораи номивазкунӣ баъзе объектҳои ҷуғрофии худудӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон» баррасӣ шуданд.

Дар анҷоми қорӣ маҷлис барои иҷрои саривақти дастуру супоришҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, нишондиҳандаҳои асосии Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон, таъбиқи саривақти ва босифати нақша - чорабинӣҳои омодагӣ ба таҷлили Чашни 35-солагии Истиқлолият давлатӣ аз ҷониби Сарвазирӣ мамлакат Қоҳир Расулзода роҳбарони вазорату идораҳо ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо вазифадор шуданд.

Дастуру супоришҳо, ҳамчунин барои дар сатҳи баланди омодагӣ ва таъшиқи гузаронидани чорабиниҳои бузурги байналмилалӣ ва минтақавӣ ба нақшагирифташуда, таъмини иҷрои Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тадбирҳои вусъат додани ҳисоббаробаркунии ғайриқарзӣ», омодагӣ ҳамачони ба ба давраи тирамоҳи зимистони солҳои 2023-2024, захираи қоғози маҳсулоти озуқаворӣ ва сӯзишворӣ, таъмири муассисаҳои таълимӣ ба соли нави хониш ва вусъати қорҳои кишоварзӣ ободонӣ дода шуд.

АМИТ «Ховар»

ТЕРРОРИЗМ ВА ЭКСТРЕМИЗМ: САБАБҲОИ ПАЙДОИШ ВА РОҶҲОИ ПЕШГИРИИ ОНҲО

Масъалаи асосие, ки 25 - уми июли соли 2023 дар Иҷтисоии понздаҳуми Маҷлиси вакилони халқи вилояти Суғд (даъвати 6-ум) вакилон мавриди баррасӣ қарор доданд, рафти таъбиқи Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми июни соли 2021 таҳти №187 «Дар бораи «Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» буд.

Стратегияи мазкур самтҳои асосии сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар самти муқовимат ба экстремизм ва терроризм муайян, вазифаҳои мақомоти давлатӣ барои аз байн бурдани омилҳои ба экстремизм ва терроризм мусоидаткунанда мушаххас намуда, яке аз қадмаҳои устувори мамлакат дар самти пешгирии ин зуҳурот мебошад, - гуфт муовини раиси вилояти Суғд Даврон Зоҳидзода.

Бино ба гуфти ӯ, бо мақсади таъмини иҷрои Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми июни соли 2021 таҳти №187 «Дар бораи «Стратегияи муқовимат ба экстремизм ва терроризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021 - 2025» дар вилояти Суғд» қабул гардида, дар ин самт корҳои муайян ба сомон расонида шуданд.

Сабоби асосии зуҳури терроризму экстремизму раиси Маҷлиси вакилони халқи вилояти Суғд Раҷаббой Аҳмадзода тадриси ғайриқонунии сокинон, аз ҷумла ноболигон, донист:

«Дар 7 моҳи سپаришуда 110 ҳолати таълими ғайриқонунии динӣ ошкор шуд, ки дар

он 512 нафар ба таълими ғайриқонунии динӣ фаро гирифта шуда буданд. Бештари ин амали насовоб дар шаҳру ноҳияҳои Бобоҷон Гафуров, Хуҷанд, Исфараю Бӯстон ва Панҷакент ошкор шудаанд, - изҳори ниғарони қард Раҷаббой Аҳмадзода.

Раиси вилоят, инчунин аз он изҳори ниғарони намуд, ки то 1-уми июни соли қорӣ зиёда аз 1000 нафар сокини вилоят дар мамлакатҳои дарғири Шарқи Наздик қарор доранд.

Сабоби хурӯчи терроризму экстремизму Раҷаббой Аҳмадзода дар нокифоя будани пешбурди қорҳои тарғиботӣ таъшиқоти ва фаҳмондаиҳӣ байни аҳолӣ ва норасоии кадрҳои самти идеология арзёбӣ қард: «Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки дар соли гузашта ва нимсолаи аввали соли равон дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳои вилоят 35 вазифаи масъулони идеология ва 19 ҷои қори қормандони бахши дин холист. Табиист, ки ин норасоӣ дар пешбурди мукаммалӣ қорҳои идеологияи мушкилоти эҷод мекунад».

Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Суғд яқчо бо мақомоти қудратӣ бобати пешгирии ин ҳодисаи номатлуб қорбарӣро ба таври васеъ ба роҳ мондааст. Ин аст, ки дар баробари ошкор намудани ҳодисаҳои таълими ғайриқонунии динӣ айни ҳол зиёда аз 250 нафар дар ҷустуҷӯ бо ҷурми иштирок дар амалиёти ҷангӣ давлатҳои Шарқи Наздик қарор доранд. Аз ин ҳисоб 7 нафар зан бо 17 фарзанди ноболиғонан ба Ватан баргардонда шуданд.

Муқориза бар зидди терроризм вазифаи танҳо қормандони мақомоти дахлдор нест, балки амали дастаҷамъиест. Биноан, мо ҳамма вазифадор нисбат ба ин масъала қорбарӣ қорем, нагузорем, ки душмани миллат кишварро аз нав ба рӯзҳои сахту сангин дучор оваранд, - хулоса қард Раҷаббой Аҳмадзода.

Дар Иҷтисоии понздаҳуми Маҷлиси вакилони халқи вилояти Суғд (даъвати 6-ум) вакилон, ҳамчунин ҳисоботи Комиссияи доимии Маҷлиси вакилони халқи вилояти Суғд оид ба масъалаҳои ҳифзи иҷтимоӣ, сиҳати омма, ҳифзи табиат, масъалаҳои оила ва занон, ҳисоботи вакили Маҷлиси вакилони халқи вилояти Суғд Раҷаббой Аҳмадзода тадриси ғайриқонунии сокинон, аз ҷумла ноболигон, донист:

«Дар 7 моҳи سپаришуда 110 ҳолати таълими ғайриқонунии динӣ ошкор шуд, ки дар

Зулфия ДАВЛАТЗОДА: «ФУРҶИ КЛУБҲОИ ДЕХОТ МАНЪ АСТ»

Вазири фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон Зулфия Давлатзода дар нишасте матбуотӣ, ки 26-уми июли соли 2023 доир гардида, ба саволи хабарнигори «Садои мардум»: «Оё дуруст аст қисме аз клубҳои деҳот, ки муассисаҳои соҳаи фарҳанг ба ҳисоб мераванд, фурухта шудаанд?», посухи инкор дод. Зулфия Давлатзода, аз ҷумла, гуфт: «Тамоми муассисаҳои фарҳангии ноҳияҳо ба ихтиёри мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳри ноҳияҳо вогузур шудаанд ва тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фарҳанг» фуруқтани муассисаҳои клубҳои иҷтимоидошта, аз ҷумла хабароти деҳот, манъ аст».

Дар сурати зарурат, мақомоти иҷроияи маҳаллӣ масъаларо бояд бо Вазорати фарҳанг, Қумитаи давлатии сармоязгорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқа намоянд. Вазорат танҳо дар ҳолате ба фуруши муассисаҳо иҷозат медиҳад, ки ҷои он муассисаи нави фарҳангӣ бунёд шавад, - афзуд вазири фарҳанг.

Дар идомаи суҳбат сардори Раёсати муассисаҳои фарҳангӣ-фароғати вазорат Озар Орифӣ, бо зикри он ки бештари клубҳо дар деҳот таъмирталабанду дар ҳолати садамавӣ қарор доранд, вазъи онҳоро таъшишӯвар арзёбӣ кард. Ҳамчунин, зикр шуд, ки дар давраи мавриди назар театрҳои пойтахт 8 ва театрҳои музофотӣ 16 намоиширо сахнаиб намурад. Муассисаҳои нашриявӣ вазорат 35 номгӯи адабиёти бадеӣ ва илмӣ-оммавино бо теъдоди 21 ҳазору 360 нусха аз ҷоп бароварданд.

Бо қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Муассисаи давлатии «Муттамаи ҷумҳуриявии осорхонаҳои Балҷувон» дар ноҳияи Балҷувон ва Муассисаи давлатии «Қасри ҷумҳуриявии фарҳанги Кангурт» дар ноҳияи Теҷурмалик таъсис ёфтанд. Зулфия Давлатзода дар қарорҳои Созмони Милали Муттаҳид доир гардида чорабиниҳои махсуси фарҳангӣ «Об ва Наврӯз – ду сарчашмаи ҳаёти башар» ро, ки дар он Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий - Пешвои миллат, Президентии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, шӯҳи Нидерланд, муовини Дабيري кулли СММ ва дигар меҳмонони воломақом иштирок намурад, аз чорабиниҳои муҳими фарҳангии давраи сипаришуда номид.

Фарзона ФАЙЗАЛӢ, «Садои мардум»

АЗ НИШАСТҶОИ МАТБУОТӢ

101 ШАБАКАИ ДАВЛАТИӢ ХУСУСИ ТЕЛЕВИЗИОНУ РАДИО ФАӢОЛИЯТ ДОРАНД

Зимни нишасте матбуотӣ, ки 26-уми июли соли равон баргузур шуд, раиси Қумитаи телевизиону радио назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Нуриддин Саид изҳор дошт, ки дар нимсолаи аввали соли 2023 кумита қорро дар асоси талаботи Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, амру фармон ва дастуру ҷаъдиҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий - Пешвои миллат, Президентии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, қорунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Паёми Президентии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 23-юми декабри соли 2022 ба роҳ монда, нақшаи қорро он барои нимсолаи аввали соли 2023 иборат аз 146 банд таҳия ва татбиқ гардидаанд.

Аз ҷониби шабакаҳои давлатии телевизиону радио сафарҳои дохилӣ хориҷӣ, воҳуриро мулоқотҳои Президентии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо соҳибони мамакат, намояндагони кишварҳои хориҷӣ ва ташкилоту созмонҳои байналмиллалӣ муносақатӣ сари вақт инъикос ёфтанд. Дар ин давра доир ба нуқтаҳои Паёми Президентии Ҷумҳурии Тоҷикистон, «Соли байналмиллалӣ ҷиғзи пиряхҳо» эълон шудани соли 2025, «Соли рӯшди саноат», ташаббусҳои байналмиллалӣ Тоҷикистон, омодагиҳои ба Ҷашни 35-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҷашну рӯзиҳои таърихӣ ва дигар чорабиниҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ, минтақавӣ ва байналмиллалӣ дошта таваассути барномаҳои иттилоотӣ шарҳу

(тариқи маҷозӣ) мулоқот анҷом доданд. Ҳамчунин, дар давраи мавриди назар 6 нафар қорманди кумита ба мақсади иштироки дар машварати омуғзии ба кишварҳои Чин ва Ҳиндустон сафар карданд. Айни замон кумита бо яқ қор манлакаҳои хориҷӣ, аз ҷумла ҷумҳуриҳои

гузоришҳои сари вақт таҳия ва пахш карда шуд. Раиси Қумитаи телевизиону радио назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла, иброз дошт, ки барои ба роҳ мондани ҳамкории судманд бо кишварҳои хориҷӣ дар соҳаи телевизиону радио бо намояндагони соҳаҳои марбуатаи Арабистони Саудӣ, Ҷумҳурии Беларус, Ширкати давлатии пахши радиотелевизиони ПРАСАР Бхарати Ҳиндустон

Озарбойҷон, Чин, Қораяи Чанубӣ, Туркия, Эрон, Италия, Федератсияи Россия, Иёлоти Муттаҳиди Америко, Ҳиндустон, Украина, Туркманистон, Покистон, Афғонистон, Беларус, Узбекистон, Қирғизистон, Давлати Фаластин, Давлати Қувайт дар соҳаи телевизиону радио санадҳои ҳамкории дошта, бо сохторҳои марбуатаи Арабистони Саудӣ, Фаронса ва Малайзия масъалаҳои ҳамкории дар самти табодули таъриба, навор, истеҳсоли филмҳо ва дастрасияи дастгоҳу таҷҳизоти марбуатаи Арабистони Саудӣ таҳия шудаанд.

Айни ҳол дар мамакат 101 шабакаи давлатӣ хусусии телевизиону радио ва студияҳои истеҳсоли маҳсулотӣ аудио-визуалӣ, аз ҷумла 15 телевизиону 10 радио давлатӣ, 18 телевизиону хусусӣ, 16 телевизиону ноқили, 4 телевизиону IP ва 24 радиои хусусӣ фаъолият доранд, - зикр кард Нуриддин Саид.

Фархунда АБДУЛҲАКИМОВА, «Садои мардум»

ТАЪМИНИ 65,8 ҶОИИ АҶОЛИИ КИШВАР БО ОБИ НӢШОКИИ МУТАМАРКАЗОНИДАШУДА

26-уми июли соли 2023 зимни нишасте матбуотӣ муовини директори генералии Қорхонаи воҳиди давлатии «Ҷоҳагии манзилию коммуналӣ» Раҷабали Расулзода иброз намуд, ки дар ҷаъбасти натиҷаҳои фаъолияти нимсолаи якуми соли равон аз тарафи қормандони қорхонаҳои тобеи ҚВД «Ҷоҳагии манзилию коммуналӣ»-и воқеъ дар шаҳри ноҳияҳо ва деҳоти ҷумҳури ба истифодабарандагон ба маблағи 104 миллиону 182 ҳазор сомони хизматҳои гуногуни коммуналӣ расонида шуд, ки дар қиёс ба ҳамина давраи соли

сипаришуда 3 миллиону 65 ҳазор сомони зиёда мебошад. Мувофиқи маълумоти пешақ қорхонаҳои тобеи ҚВД «Ҷоҳагии манзилию коммуналӣ» дар нимсолаи якуми соли 2023 ба суратҳисоби мақомоти андодаи шаҳри ноҳияҳо ва деҳоти ҷумҳури аз рӯи ҳамаи намуди андозҳои 25 миллиону 224 ҳазор сомони ворид намурад, ки нисбат ба ҳамина давраи соли гузашта 1 миллиону 364

ҳазор сомони зиёда мебошад. Дар шаҳри ноҳияҳои ҷумҳури дар шаш моҳи аввали соли равон барои таҷдиду барқарорросии 127 насоси обкаши зеризаминӣ ва рӯизаминӣ, аз таъмири қорӣ баровардани 13 трансформатор, иваз намудани 7762 метр кубурҳои обгузари фарсуда, бартараф намудани 1856 садамаи гуногун қорҳои зиёда ба анҷом расонида шуд. Ба ин васила, дар деҳоти ҷумҳури Муассисаи давлатии «Сарраёсати Тоҷикобдеҳот»-и тобеи ҚВД «Ҷоҳагии манзилию коммуналӣ» дар ҷаъбасти натиҷаҳои фаъолияти нимсолаи якуми соли 2023 ба истифодабарандагон ба миқдори 4 миллиону 664 ҳазор метри мукааб оби нӯшоқӣ таъмин намурад, ки 100,6 ҷоизи нақшаро дар бар мегирад.

Раҳмоналӣ ҶАБИБОВ, «Садои мардум»

ПАНҶ ЛОИҶАИ НАВИ «САФИНА»

Дар нимсолаи аввали соли равон теъдоди барномаҳои доимии Телевизиони «Сафина» ба 54 адад расид, ки 5-тои онҳо лоиҳаҳои нав мебошанд. Дар ин мудаат 1332 барнома таҳия ва пахш шуд. Аз 3174 соати рӯзи 1010 соаташро барномаҳои асл ташкил доданд, - гуфт зимни нишасте матбуотӣ муовини якуми директори Муассисаи давлатии «Телевизиони Сафина» Қарим Азизов, 26-уми июли соли 2023.

Мавзӯи дигаре, ки дар давраи ҳисоботи мавриди таваққуқи қормандони телевизиону қарор дошт, озмуноҳои ҷумҳуриявӣ «Фуруғи субҳи доноӣ, китоб аст», «Тоҷикистон - Ватани азии ман», «Илм - фуруғи маърифат» ва «Тоҷикон»-оинаи таърихи миллат» буданд. Вобаста ба он беш аз 50 гузориш аз шаҳри ноҳияҳои ҷумҳури омода ва дар барномаҳои иттилоотӣ шабака пахш карда шудаанд.

ассиса аз оғози сол бо ҷалби мутахассисони вараида машурияҳои омуғзии ташкил гардида, барои қормандони техникӣ 8 намояндагии шабака қурси кӯтоҳмуддати тақмили маҳорат ба роҳ монда шуд. Ҳамчунин, иттилоъ дода шуд, ки дар оғози наздик ташкили қурсҳои кӯтоҳмуддати барои васлгарони барномаҳо ва қормандони техникӣ низ ба нақша гирифта шудааст.

Шарофат АБДУЛВОҶИДОВА, «Садои мардум»

ЭҶТИРОМ БА ҚОНУНУ ҲУҚУҚ

26-уми июли соли қорӣ нишасте матбуотӣ Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузур гардида. Дар мақомат дар ин давра 871 муроҷиати хатӣ, шифоқӣ ва электрони шаҳсонӣ воқеъ ва ҳуқуқи оид ба масъалаҳои ҳуқуқи инсон ба қайд гирифта шуд, ки ҳамаи онҳо ҳалли мусбат ёфтанд, - гуфт Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон Умед Бобоқоза.

Дар мақомат ба 20 санади меъёри ҳуқуқи хулоса пешниҳод гардида, қормандони Дастиҳои марказии он дар қорӣ гуруҳҳои қорӣ байниҳидоравӣ ширкат намуда, 26 санҷиш, боздиди мониторинг ва яқ қатор баромадҳо дар воситаҳои аҷбори омма, қоррабинии тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи баробарӣ ва барҳам додани ҳама гуна шаклҳои табъиё» бо мақсади баланд бардоштани кабияти қормандон дар самти қорӣ маъзур, 3 тренинги омуғзии ва 6 дарси бозомӯзии дохилиҳидоравӣ гузаронида, дар 3 муроғии судӣ иштирок намурад.

Фаъолияти се намояндагии Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон дар 3 вилоти ҷумҳури низ қаноатбахш арзёбӣ гардида. Дар давраи ҳисоботи воҳуриҳои мутақобилеау судманди Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон бо мушовир оид ба ҳуқуқи инсони Дафтари барномаҳои САҶА хонум Эси Томпсон Севилли ва ноиби Президентии Маркази байналмиллалӣ ҳуқуқҳои ғайрииттиҳоратӣ (ICNLLLC) хонум Наталия Буржайлӣ ва ҳайати намояндагии он сурат гирифтаанд.

Дар ин раванд зимни сафари қорӣ ҳайати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳбарии Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсони Ҷумҳурии Тоҷикистон У. Бобоқоза ба Ҷумҳурии Хорватия бо Омбудсмени Ҷумҳурии Хорватия Тена Шеменович, омбудсменҳои Хорватия оид ба ҳуқуқи маъюбон, оид ба баробарии гендерӣ, оид ба ҳуқуқи қудак, намояндагони иттиҳидоравӣ ва ҳуқуқи соҳибқорон таъсис ва фаъолияти онҳо роҳандозӣ шуд.

Тибқи Фармони Президентии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29-уми апрели соли 2023 дар Дастиҳои Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон 2 шӯбаи нав – ҷиғзи давлатии ҳуқуқ ва баробарӣ ва озодӣ аз табъиё ва шӯбаи ҷиғзи давлатии ҳуқуқи истеъмолкунандагони хизматрасониҳои молиявӣ ва ҳуқуқи соҳибқорон таъсис ва фаъолияти онҳо роҳандозӣ шуд.

Ишон, ҳуқуқ ва озодиҳои инсон арзиши олии мебошанд ва онро Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҳар яқ шахс қафолат медиҳад. Авлавият баҳшидан ба омилҳои инсон, арғузори эҳтиром ба қонуну ҳуқуқҳои инсон қафолати рушди давлат, пешрафти қормеа ва неқуаҳолии ҳалқ мебошад.

Мирзо РУСТАМЗОДА, «Садои мардум»

Исломии РАҶАБАЛӢ, «Садои мардум»

ФУРУДГОҶИ БАЙНАЛМИЛЛАЛИИ КӢЛОБ БА БЕШ АЗ 152 ҲАЗОР МУСОФИР ХИЗМАТ РАСОНИД

Фурудгоҳи байналмиллалӣ Кӯлоб дар 6 моҳи аввали соли 2023 ба 152 ҳазору 067 нафар мусофир хизмат расонид, ки нисбат ба ҳамина давраи соли гузашта 101,8 ҷоиз ё 2745 нафар зиёда мебошад, - иброз намуд, муовини директори фурудгоҳи Самандар Қамашов зимни нишасте матбуотӣ, ки 26-уми июли соли қорӣ баргузур гардида.

Дар ин давра ба 64 ҳазору 541 нафар мусофири омада ва 87 ҳазору 526 нафар мусофири рафта хизмат расонида, шумораи рейсҳои хизматрасонидашудаи фурудгоҳ дар нимсолаи аввали соли равон 484 ададро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамина давраи соли гузашта 103,9 ҷоиз ё 18 рейс зиёда мебошад.

Ҳамчунин, зикр шуд, ки қорӯқи муоинаи Хадомати бехатарии авиатсионӣ ҳағноми гузаронидани муоинаи пеш аз парвози мусофирон ва назорати махсус 116 нафарро ошкор намуд, ки ашъ ва моддаҳои қорӣ бо тайёра бурдан мамнӯро бо ҳуд дошад.

Айни замон дар фурудгоҳ қорҳои таъмири асосии мошинсони нақлиётӣ оташишонӣ дар арафайи анҷомёбӣ қорор дошта, таъмири қорӣ толорҳои қабулу гусели мусофирон оғоз гардидааст, - гуфт Самандар Қамашов.

Зимни нишасте матбуотӣ таъкид шуд, ки сохтмони таваққуғҳо барои қорӣ қорданӣ тайёраҳои қоронҷаҳои «АН - 124» оғоз гардида, инчунин, дар фурудгоҳ таҷҳизоти радиотехникӣ фурудоавари тайёраҳои навьӣ «НОРМАРК» насб ва мавриди истифода қорор дода шуд.

Исломии РАҶАБАЛӢ, «Садои мардум»

30 ҲОДИСАИ НОХУШ БА ҚАЙД ГИРИФТА ШУД

Дар давраи ҳисоботи аз ҷониби 8 нозироти давлатӣ ва 3 нозироти қормақор назорати бехатарии саноати дар вилотҳои Суғду Хатлон ва Вилоти Мухтори Қуҳистони Бадахшон дар қорхона ва иншооти бақайдгирифта шуда 117 назорати техникӣ гузаронида шуд, - гуфт зимни нишасте матбуотӣ 27-уми июли соли равон сардори Хадомати назорати давлатии бехатарии қорро дар саноат ва соҳаи қуҳқорӣ назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Санъат Раҳим.

Номбурда, илова намуд, ки дар нимсолаи аввали соли қорӣ дар қорхонаву иншооти мавҷуда 100 назорати нақшаӣ ва 17 назорати ғайринақшаӣ гузаронида шуд, ки ҳағноми гузаронидани назорати техникӣ нозирони хадомат 902 банди вайронкунӣ саноади меъёри ҳуқуқиро ошкор карда, барои бартараф кардани камбудҳои қорхонаҳои зериназоратӣ 117 санад-нишондод ва 7 нишондод оид ба боздошти қор пешниҳод гардида.

Иттилоъ дода шуд, ки дар шаш моҳи аввали соли 2023 166 нафар шахси ҳуқуқи, мансабдор ва воқеи қорхонаҳои бақайдгирифташуда ба қавобгарии маъмури қашида, 890 солии хатарнок, рия нақардани технологияи қорқарди кон, ҳамчунин надохтани мутахассисони соҳавӣ мебошад, - афзуд Санъат Раҳим.

Ҷ. ТОҶИРӢ, «Садои мардум»

ДМТ: ШАШМОҶАИ СИПАРИШУДА БОБАРОР БУД

Ректори Доғишгоҳи миллии Тоҷикистон Қобилҷон Хушвақтзода зимни нишасте матбуотӣ, ки 27-уми июли соли равон баргузур шуд, бо зикри чанд дастоварди муҳим, шашмоҳаи сипаригардиаро барои устои доғишҷӯни доғишгоҳи бобарор арзёбӣ намуд. Гуфт, ки ин мудаат бо иштироки Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бинои нави Литсейи равияи табиию риёзии доғишгоҳ ба истифода дода шуд. Он аз қор ошъна иборат буда, барои 1280 нафар пешбини гардидааст.

Даҳ ихтисоси барои иқтисодӣ кишвар зарурӣ, ки аз рӯи он доғишгоҳи мутахассиси омода месозад - қорӣ таҷабати, қорӣ табиию таҷишӣ, дуросозӣ, математика, физика, киммӣ, биология, муносибатҳои байналҳалқӣ, ҳуқуқшиноӣ, молия ва қара аз аккредитатсияи байналмиллалӣ гузашт.

39 омуғзори қавон бо хонаҳои истиқомати хизматӣ таъмин шудаанд. Дар пояи факултети журналистика Телевизиони таълимии Доғишгоҳи миллии Тоҷикистон таъсис ёфта, 1700 мақолаи илмии устодини доғишгоҳ ба таъб расидааст, ки 70-тои он дар маҷаллаҳои байналмиллалӣ нашр гардидааст.

Чамъбасти сессияҳои зимистона ва тобистона муайян намуд, ки аҷдукуни дарсҳо аз ҷониби доғишҷӯн ба 77 дарсад расидааст. Оид ба нақшаи қабули доғишҷӯн зикр шуд, ки барои соли таҷишӣ 2023-2024 дар маҷмӯъ, доғишгоҳ бояд 4656 нафар доғишҷӯро (1104 нафар бучети) ба таҷил фаро гирад.

Холо қабули доғталабон идома дошта, аз натиҷаи нӯҳири он ҳатман иттилоъ хоҳем дод, - афзуд Қобилҷон Хушвақтзода.

Ректори доғишгоҳи дар посух ба саволи хабарнигори «Садои мардум» барои таъсис додани рӯзнома дар назди факултети журналистикаи доғишгоҳи таъсис доданӣ саррабарӣ намурад.

Дар нишасте матбуотӣ Доғишгоҳи техникӣ Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ, ки 27-уми июли соли равон доир гардида, ректори доғишгоҳи Қудрат Давлатзода изҳор намуд, ки солҳои охири теъдоди доғишҷӯни доғишгоҳи қорӣ ёфта, шумораи онҳо айни замон 8675 нафарро ташкил медиҳад. Ба доғишҷӯн 502 устод дар гуфта, теъдоди аспирантон, докторантон ва унвонҷӯн ба 126 нафар расидааст.

Соли гузашта дар доғишгоҳи панҷ шӯрои диссертатсионӣ ба фаъолият шурӯъ намуд, ки қорғори 13 ихтисоси илми аънавайӣ мебошад. Дар маҷмӯъ, дар шӯроҳои диссертатсионӣ доғишгоҳ, муассисаҳои дигари ҷумҳури

ва Федератсияи Россия дар шаш моҳи аввали соли қорӣ 18 устоди доғишгоҳи рисолаҳои илмиро ҳияма намурад, ки яқ аз онҳо докторист, - афзуд сарвари доғишгоҳи Соли таҷишӣ 2022-2023 доғишгоҳро 24 доғишҷӯи хориҷӣ аз кишварҳои Афғонистон, Туркманистон ва Узбекистон хатм намурад, айни ҳол 845 нафар доғишҷӯ аз мамлакатҳои гуногун таҷилро идома медиҳанд.

Н. НИЗОМӢ, «Садои мардум»

